

Inledning

DETTA PROGRAM innehåller Ung Vänsters syn på skolan i samhället. Hur den fungerar idag och hur vi tycker att den borde fungera. Tanken är inte att man här skall kunna hitta svar eller lösningar på alla de detaljfrågor som måste lösas för att morgondagens skola skall bli en bra och demokratisk skola. Vår skola byggs och utvecklas genom hela folkets arbete och vi i Ung Vänster ger här vårt bidrag till denna utveckling. Den skola vi kritiserar i detta program är vår nuvarande skola som alla någon gång har gått eller skall gå igenom. En del trivs säkert i skolan men för många är skolan sammanknippad med vantrivsel; ett nödvändigt ont som måste genomgås för att få en något så när bra chans på arbetsmarknaden. Den framtida skola vi vill ha bygger på demokrati, jämlikhet och solidaritet, vilket inte är möjligt att fullt ut förverkliga inom det rådande samhällssystemet. I kampen för framtidens skola och omvälvningen av det nuvarande samhället är arbetarklassen¹ den främsta kraften. Denna samhällsklass är speciellt missgynnad och desillusionerad² i dagens samhälle och skola; därför riktar vi särskilt in oss på arbetarklassens barn. Vi vill vända denna desillusion, den förlorade framtidstron, till en vilja att förändra. Det är Ung Vänsters målsättning att förena så stora ungdomsgrupper som möjligt i kampen för en demokratisk skola, för rättvisa och socialism.

Skolans roll i samhället

Skolan är på många sätt ett samhälle i miniatyr. Innanför dess väggar ryms en stor del av de problem och motsättningar som idag förknippas med samhället i dess helhet; segregation³, utslagning, brist på demokrati och så vidare.

Grunden till problemen ligger i det klassamhälle som skolan är en del av. I det kapitalistiska samhället fyller skolan en funktion att skola och sortera in den unga arbetskraften i passande fack på arbetsmarknaden. Det är ingen tillfällighet att ju högre upp i hierarkin⁴ man kommer, desto mindre blir andelen människor ur arbetarklassen, samtidigt som andelen ur överklassen ständigt ökar. Därmed befäster skolan den härskande klassens makt. Förr skedde den grundläggande sorteringen utifrån elevens familjs möjlighet att bekosta utbildningen eller ej. Då var arbetarklassen praktiskt taget utestängd från skolan. Idag används främst betyg för att effektivt ”sälla agnarna från vetet”, men kopplingen mellan utbildning och klasstillhörighet finns i hög grad kvar. En elev född i en överklassfamilj har ett klart försprång till de högre betygen, jämfört med en elev född i en familj ur arbetarklassen. Urval med betyg som grund blir oftast urval efter klasstillhörighet.

Dessutom är motivationen hos barn till icke-akademiker klart lägre än den som återfinns hos barn till akademiker. Detta beroende på dels språkliga skillnader men också på att föräldrar med egen studievana har lättare att stödja och uppmuntra sina barns studier, vilket orsakar att barnen ofta går i sina föräldrars fotspår. Därmed befästs återigen klasskillnaderna.

En annan viktig bromsande faktor för elever som inte har föräldrar med akademisk bakgrund är hemläxorna. I dagens skola sker en stor del av skolans arbete utanför skolan i form av hemläxor. I och med samhällets klassammansättning ger detta vissa elever en stor möjlighet till att med hjälp av aktiva och utbildade föräldrar få hjälp med studierna, medan andra inte har föräldrar som har tid eller möjlighet att hjälpa dem eller i vissa fall måste använda kvällar och helger till att jobba.

Skolans roll som samhällsbevarande kraft tar sig också uttryck i vad som lärs ut och på vilket sätt detta sker. I kombination med att barn ofta lär sig genom att härma de vuxnas beteende och att vi inte får lära oss en kritisk

¹ *arbetarklass* den grupp som lever på att sälja sin arbetskraft och har en liten möjlighet att påverka sin arbetssituation.

² *desillusionerad* besviken, illusionslös.

³ *segregation* uppdelning.

⁴ *hierarki* stark rangordning.

hållning gentemot det rådande gör att vi tar till oss deras värderingar och beteendemönster. Trots att motsatsen står i läroplanen lär vi oss i skolan att killar ska ta mer plats i diskussionen än tjejer. Vi lär oss att teoretiska kunskaper och utbildningar är mer värda än praktiska. Vi lär oss också att våra egna erfarenheter inte är lika viktiga som det läraren och läroboken berättar. Vidare lär vi oss att gemensamma prestationer inte är lika bra som individuella, vilka kan betygsättas. Parallellt med att skolan befäster klassamhället genom sorteringen av elever passiviserar och motverkar den arbetarklassens strävanden efter organisering.

Detta sker genom en uppsplittring av ämnena så att de saknar sammanhang. För att förstå samhället och sin egen situation krävs att man ser helheten och inte bara en stor mängd små detaljer. Idag har man i skolan satt en skarp gräns mellan teori och praktik istället för att förena dem. Förklaringen ligger i den direkta roll som arbetsköparna vill ge skolan: rollen som producent av passiv och specialiserad arbetskraft.

Vad som idag lärs ut i skolan framställs ofta som den objektiva sanningen. Den svenska kapitalismen blir framställd som det sundaste av system och vi får veta att vi lever i den bästa av världar. Detta är naturligtvis följden av att skolan är en del av det kapitalistiska systemet. Här finns ingen vilja hos systemet till att uppmuntra demokratiska rättigheter som kritiskt tänkande och jämlikhet, eller kollektivt arbete istället för enskilt - trots alla vackra ord i läroplanen.

Eftersom skolan inte kan skiljas från samhället i övrigt måste vi inse att det alltid kommer att finnas en gräns för förändring där systemet sätter stopp. För att komma över denna gräns krävs också en förändring av samhället. Genom en aktiv roll i skolpolitiken kan vi påskynda denna förändring.

Skolans roll i historien

Under historiens gång har kunskaper, färdigheter och attityder förts vidare från generation till generation, med nya erfarenheter för varje generation. På detta vis har människosläktet berikats med mer och mer kunskap. Men först senare i historien blev skolan i någon större utsträckning en del i denna process. Före industrialismen skedde det genom familjen, på gården, i hemmet och genom lärlingssystemet. Dessutom ansvarade kyrkan för en stor del av den fostran som skolan idag har hand om.

Vetskapen om att kunskap är makt har gått som en röd tråd genom historien. Därför har alltid kunskapen i stor utsträckning varit förbehållen den härskande klassen och undanhållen de utsugna och undertryckta klasserna. På ert liknande sätt var kunskapen främst förbehållen mannen, eftersom kvinnan inte ansågs kapabel till att varken tillägna sig eller använda sig av den. Utbildningsväsendet hamnade därför tidigt under manlig kontroll. Med produktionsmedlens⁵ utveckling har arbetet blivit mer och mer komplicerat, vilket har krävt en viss skolning av arbetskraften. Kyrkan hade länge en stark ställning som folkbildare, och dess budskap att samhället och klasskillnaderna var riktiga gillades av den härskande klassen, liksom idén att den som sköter sig väl och arbetar bra blir belönad i himmelriket efter sin död. Efter hand, när en högre kunskapsnivå krävdes växte skolorna fram.

1088 grundades världens första universitet i Bologna i Italien och 1477 också Uppsala universitet. Men redan i det gamla Grekland uppfördes det första statliga skolsystemet av det spartanska folket. Alla dessa läroverk hade en viktig sak gemensamt: de var endast avsedda för överklassens barn. Så var läget fram till 1842 Sverige då den allmänna folkskolan infördes. Nu blev det lagfäst att även underklassens barn hade rätt till en, om än begränsad, skolundervisning. Reformen innebar att en orättvisa försvann, men övergången var långt ifrån problemfri. Visst gavs nu möjligheter till utbildning även för underklassbarn men den utbredda fattigdomen och arbetet för familjens försörjning utgjorde ofta hinder. Barnen från de lägre klasserna slutade vanligtvis studera efter folkskolan medan borgarklassens barn fortsatte sina studier i realskola och gymnasium. På så vis utvecklades två skilda skolsystem - folkskolan för den stora massan och real- och gymnasieskola för de som skulle styra och bestämma.

Utbildningssystemet blev, med kapitalismens frambrytande i historien, en av de viktigaste institutionerna för att förmedla det nya demokratiska budskapet ”frihet, jämlikhet och broderskap” och för att skola arbetskraften till de nya industrierna. Kvinnor fick tillgång till de nya industrierna, utbildning och en helt ny och större arbetsmarknad, ökad ekonomisk självständighet och så småningom också rösträtt och övriga demokratiska rättigheter. Trots stora revolutionära förändringar avskaffades inte klass- och kvinnoförtrycket. Skolan övergick snart från att ha varit en förändrande kraft till en bevarande.

⁵ *produktionsmedel* fabriker, maskiner och kunskap som används för produktion av varor och tjänster.

I slutet av 1800-talet organiserades arbetarrörelsen i Sverige. Dess främsta kritik mot skolan riktade sig mot kyrkans roll. Under början på 1900-talet ändrade kritiken karaktär och inriktade sig på enstaka delfrågor istället för helheten. Huvudfrågan var inte längre att förändra skolan från grunden - nu gällde bara dagspolitiska mål som fria läromedel, fria skolmåltider och införandet av en grundskola för alla.

Skolans förändring under 1900-talet beror inte bara på borgarklassens och arbetarrörelsens kamp utan även på faktorer som den tekniska utvecklingen och internationaliseringen, som gett upphov till nya krav på utbildningen. Förändringen beror också på att kapitalismen har förändrats och hela tiden ställer nya krav på arbetarnas skolning. Arbetarklassens egen skolning utvecklades genom en omfattande folkbildning. Detta skedde genom socialistiska söndagsskolor, sagostundsverksamhet, studier vid folkhögskolor och Arbetarnas bildningsförbund (ABF). Under efterkrigstiden har skolan utvecklats genom en kamp mellan olika idéer om syftet med utbildning. Dels har utvecklingen mot ökad jämlikhet skett genom reformer som enhetsskolan, som sedan ledde fram till grundskolan, avskaffandet av betyg på de lägre stadierna och utvecklandet av en annorlunda kunskapssyn i läroplaner och andra officiella dokument. Dels finns skolans gamla funktioner kvar, om än i förtryckt form. Denna dubbla funktion har tagit sig uttryck i många vackra deklamationer från statens sida som aldrig kunnat genomföras i praktiken. Detta har ofta skyllts på konservativa lärare eller dålig fortbildning trots att det i själva verket är en följd av den inneboende motsättning som finns i försöken att skapa en progressiv skola i ett kapitalistiskt samhälle. I de olika läroplanerna som införts kommer denna motsättning till uttryck i allt tydligare skrivningar om demokrati och inflytande i skolan samtidigt som man genom kursplaner, läroböcker och betygskriterier styr i en helt annan riktning.

I den nuvarande läroplanen från 1994, har man med den kursutformade gymnasieskolan gått ännu ett steg, hand i hand med kapitalismen. Den kursutformade skolan innebär att arbetskraften blir än mer specialiserad med stora brister i den viktiga helhetssynen. Arbetaren av idag skall känna sitt område - det område hon eller han kommer att arbeta inom. Skolans roll som samhällsbevarande kraft skiner igenom, då som nu.

Tjejer och killar i skolan

En av de mest rotade motsättningarna i dagens samhälle är kvinnoförtrycket. Kvinnor har sämre sociala och ekonomiska möjligheter än män. Det kapitalistiska samhällssystemet tjänar på att vi lever i ett patriarkat⁶, bland annat eftersom det ger kapitalisten möjligheten att betala lägre lön till en stor del av sin arbetskraft just för att de är kvinnor. Visst skulle ett kapitalistiskt samhälle i teorin kunna vara jämlikt mellan könen, men kapitalismen kommer alltid, i sitt begär efter mer profit⁷, att motarbeta denna utveckling. Att bryta kvinnoförtrycket är nödvändigt i kampen för det kommunistiska, klasslösa samhället. Därför måste kvinnokampen och klasskampen i varje revolutionärt förbund stå vid varandras sida.

Könets och könstillhörighetens betydelse är socialt konstruerad, och därmed politiskt. Den stund vi föds är vi biologiska varelser av maskulint eller feminint kön. Men redan i samma stund börjar vi formas till sociala varelser. Det sker utifrån de kriterier som samhället ställer upp för vad som är manligt respektive kvinnligt. Vi får ett socialt kön, genus. Genussystemet bygger på två principer: könets isärhållande och mannen som norm. Män och kvinnor förväntas göra olika saker och det mannen gör betraktas som mer värt.

En av de viktigaste institutionerna för bevarandet av genussystemet är skolan. När vi börjar skolan vid 6-7 års ålder förväntas pojkar inta en aktiv, pratsam och utåtagerande roll medan flickor förväntas inta en passiv, tyst och snäll roll. Vi blir behandlade efter de förväntningar som ställs på oss. Skolan fostrar eleverna till roller som passar genussystemet och klassamhället. Dessa roller reproduceras i klassrumssituationen, ett exempel på detta är de olika frågor flickor och pojkar får. Pojkar får oftare skapande frågor, det vill säga de får tillfälle att aktivt uttrycka och utveckla sina åsikter. Flickor däremot får upprepande frågor som att svara på en läxa eller läsa upp en arbetsuppgift. Läraren använder ofta pojkar till att starta en diskussion. Denna olika behandling leder till att pojkar får större självförtroende och lättare att uttrycka sig offentligt, medan flickorna riskerar att bli passiva och får svårare att uttrycka sig i offentliga sammanhang. Vi blir behandlade efter de förväntningar som ställs på oss. Skolan fostrar eleverna till roller som passar genussystemet och klassamhället.

Läroplanen ger oss en bild av att vi har en jämställd skola. Tyvärr är verkligheten en annan. I skolan lär vi oss människens syn på samhället. En övervägande del av skolans läromedel är framställt av män. Nästan all historia vi läser är människens historia. Vad kvinnor haft för roll i historien tas sällan upp, varken i undervisning eller i läromedel.

⁶ *patriarkat* mansstyrt samhälle

⁷ *profit* den del av vinsten som inte återinvesteras i företaget.

I svenskundervisningen läser vi om manliga författare och deras verk. Alla utgivna läroböcker måste därför granskas ur ett genusperspektiv innan de används i undervisningen.

Skolans personal visar också en tydlig bild av genussystemet. Vaktmästare, rektor, studierektor och lärare i NO-ämnen samt matematik är oftast män. Kvinnorna på skolan hittar man framförallt som klasslärare på låg- och mellanstadiet, i skolbespisningen, som städerskor, sekreterare och som lärare i så kallade kvinnliga ämnen som språk, textilslöjd och hemkunskap. Den elev som studerat i en sådan här miljö mellan 6 och 19-20 års ålder är tyvärr oftast fast i tankeställningar fyllda av fördomar.

Elevernas anpassning till systemet är något som märks väldigt tydligt om man tittar på universitetsutbildningarna. På de långa utbildningarna som leder till högstatusyrken med hög lön finns det långt fler män än kvinnor. På de utbildningar som leder till lågbetalda yrken, inom till exempel vård och omsorg, är kvinnorna dominerande. Syo-konsulenterna måste ha som uppgift att bryta de könsbundna valen till högre studier. De bör därför uppmuntra eleverna att bryta med det traditionella genussystemet vid val av praktikplats.

Det är viktigt att man redan i tidig ålder diskuterar könsskillnader och kvinnoförtryck. Så länge vi inte har ett könsjämnt samhälle bör man från och med lågstadiet ibland dela upp klasserna i kill- och tjejgrupper. Lektionerna skall vara bundna till ett löpande schema av ämnesblock där resultatet sedan redovisas och bearbetas i klassen.

Syftet skall vara att visa på genussystemets olika former, aktivt motarbeta dem och stärka tjejernas självförtroende. Genussystemets roller och kvinnoförtryck måste också vara en självklar del i varje ämne. I vår framtida skola är tanken att arbetet skall utvärderas utifrån ett genusperspektiv. Även här skall skillnaderna redovisas och bearbetas.

Lärarna måste vidareutbildas på studiedagar för att bättre kunna sätta sig in i problemen. På lärarutbildningen skall manssamhället och dess avigsidor uppmärksammas i mycket högre grad än idag. När lärarkandidater är ute på praktik måste de till exempel uppmuntras att ge lika mycket uppmärksamhet till tjejer som till killar i klassrummet. Prostitution och porr måste också tas upp till diskussion. Inte för att ge moralkakor utan för att visa på det människoförakt som prostitutionen och porren speglar. Andra åtgärder som kan gynna jämställdheten i skolan är till exempel mindre klasser och arbete i grupper (det är lättare att våga prata inför en mindre grupp), fler studiebesök, lärarlag, mer praktik och fler inledare utifrån. De här åtgärderna är inget som automatiskt ger större jämställdhet, men tillsammans med en ökad medvetenhet hos elever och lärare kommer vi närmare ett jämlikt samhälle.

Ung Vänster kämpar för

- att klasser ibland skall kunna delas in i tjej- och killgrupper i olika ämnen.
- lika mycket undervisning i textilslöjd som i trä- och metallslöjd för båda könen.
- att alla läromedel skall granskas ur genusperspektiv innan de används i undervisningen.
- att traditionella kvinnoyrken uppvärderas lönemässigt.
- att lärare utbildas i genussystemet och dess följder.

En skola för alla

Den skola vi i Ung Vänster vill ha bygger på att den blir en rättighet och tillgång för alla. Vilken samhällsklass man kommer ifrån, vilket kön man har eller andra skillnader i bakgrund skall inte behöva påverka ens resultat i skolan. Ung Vänsters vision om en skola för alla är inte möjlig utifrån dagens situation. För detta krävs en omfattande omvandling av såväl skola som samhälle. Inom det rådande systemet kan vi dock sätta upp en mängd delmål som vi skall ta upp kampen för.

När skolan misslyckas

Det sker alltför ofta att skolan misslyckas med att ta vara på det intresse och den vilja att lära som från början finns hos alla barn. Många elever känner sig misslyckade också som människor för att de inte lyckas leva upp till de krav skolan ställer på hur man skall vara. För dessa elever blir skolan något ont, något som man helst vill slippa. Skolan svarar ofta med att lägga skulden på eleven, som stämplas som störande eller omotiverad.

Ett exempel på hur skolan idag skjuter ifrån sig ansvaret är det som kallas anpassad studiegång, och som omfattar en alltför stor del av eleverna på högstadiet. Det innebär ibland att eleven skickas hem eller till fritidshem hela eller

delar av skolgången, men också ofta att man placeras på en arbetsplats där man tvingas jobba utan ersättning. Eleven får väldigt lite undervisning tillsammans med sina klasskamrater och blir dåligt förberedd för att klara sig i samhället. Skolan skall vara restriktiv⁸ med tillämpningen av anpassad studiegång, men möjligheten måste finnas när andra alternativ inte fallit väl ut.

När skolan på detta sätt misslyckas med att ge alla elever grundskolekompetens tyder det på att skolan måste ändra arbetssätt. De elever som behöver måste få stödundervisning. Det måste höra till skolans grundläggande ansvar att anpassa sig till eleverna och inte tvärtom.

För att få eleverna att lyda använder skola och lärare också straff eller hot om straff. Det är helt orimligt att skolledning och lärare i en demokratisk skola sätter upp regler som eleverna inte har någon möjlighet att påverka men ändå tvingas följa. De regler som självklart måste finnas i skolan skall utarbetas gemensamt av alla i skolan och också följa svensk lag och rättspraxis. Det betyder till exempel att så kallad kollektiv bestraffning då hela klassen eller alla elever på skolan bestraffas för vad någon eller några elever har gjort inte skall vara tillåtet i skolan. Det betyder också med all säkerhet att bland annat bestraffningar och kvarsittningar tas bort från skolans vardag.

Ung Vänster kämpar för

- att den anpassade studiegången motarbetas.

Skola i glesbygd

Fortfarande, i dagens kommunikationssamhälle, är skillnaderna stora i utbildningsmöjligheter för de som är bosatta i städer jämfört med dem som bor på landet i glesbygd. Som en följd av nedlagda skolor och dåliga kommunikationer blir elever i glesbygd tvungna att tillbringa en stor del av skoldagen på buss, färja eller tåg, eller om de har råd - flytta dit möjligheter för studier finns. Detta drabbar studierna vilket är en av orsakerna till att andelen ungdomar bosatta på glesbygden är klart underrepresenterade på studier efter grundskola och gymnasium. Av stor betydelse är också den ensidiga näringsstrukturen som ofta finns på landsbygden. Det är ont om kvalificerade arbeten i närområdet (utanför industrin och vårdsektorn) vilket givetvis påverkar elevernas val av yrken. Mer pengar måste satsas på skolor och kommunikationer i glesbygden. Resor till och från skolan skall naturligtvis vara gratis.

Ung Vänster kämpar för

- att skolor och kommunikationer i glesbygd skall få utökade resurser.
- att inackorderingstillägget höjs kraftigt till en nivå som går att leva på.

En skola där ingen handikappas

Begreppet handikapp bygger i stor utsträckning på att omgivningen, det vill säga skolmiljön och samhället i övrigt, inte är anpassad till den enskilde eleven. En människa är fysiskt handikappad i förhållande till sin omgivning. Det handlar om dåligt anpassade lokaler, bristande resurser till bra läro- och hjälpmedel och om de utbredda fördomar som finns i samhället. Exempelvis ses ofta en rörelsehindrad elev som mindre intelligent. Dessutom har inte de privata skolorna samma krav på sig vad gäller till exempel handikappanpassning.

Elever som mycket väl skulle kunna få plats i den vanliga skolan på ett bra sätt ges av olika anledningar inte möjlighet till detta. Det är ofta en följd av ökade nedskärningar och bristen på ekonomiska resurser. När kommunerna får en allt kärvare ekonomi är det ofta personliga assistenter till behövande elever som försvinner först. Utan resurser blir läroplanens skrivningar om en likvärdig utbildning för alla bara vackra ord. Elever med funktionshinder måste få plats i den vanliga skolan. Därför måste skolgången läggas upp och bestämmas utifrån varje elevs speciella situation och behov. Ett problem som behöver uppmärksammas mer är grava läs- och skrivsvårigheter.

För att en ökad integration skall fungera krävs att lärarna, inte minst speciallärare om sådana finns, har en ändamålsenlig utbildning. De måste på ett riktigt sätt kunna angripa problem som uppstår i klassen och i kontakterna

⁸ *restriktiv* återhållsam.

med föräldrarna. Det är samhällets skyldighet att skapa bästa möjliga förutsättningar för de handikappade eleverna, så att de kan välja den yrkesinriktning de är mest intresserade av. Principiellt sett bör särskoleundervisning undvikas, om det inte uppenbarligen är det allra bästa för den enskilda eleven. Ekonomiska hinder får aldrig vara en anledning till att de handikappade eleverna inte skall få en fullgod utbildning.

Ung Vänster kämpar för

- ökade resurser till handikappanpassning av skolmiljö och undervisning.
- att alla nya skolor som byggs handikappanpassas samt att äldre skolor handikappanpassas vid behov.
- att handikappade elever integreras⁹ i det ordinarie skolväsendet.
- att elever med särskilda behov garanteras rätt till personlig assistent.

Homo- och bisexuellas likaberättigande

På senare år har samhällets attityder mot homo- och bisexuella förbättrats något. I allt högre grad accepteras och tolereras de som inte är heterosexuella. Fortfarande är det dock så att homo- och bisexuella osynliggörs i skolan liksom i samhället. Precis som kvinnors sexualitet alltid förtigits i samhället är kvinnlig homosexualitet särskilt osynliggjord. Osynliggörandet av homosexualitet sker på en rad olika sätt. När man talar om familjepolitik förbiser man homosexuellas familjebildning. När man talar om sexualitet i skolan berörs oftast endast fortplantning och preventivmetoder för att skydda sig mot graviditeter. Sexualundervisningen måste utvidgas till att handla mer om känslor, och bli ett tillfälle för tjejer och killar att tillsammans diskutera känslor och relationer. Att kärlek är någonting vackert och värdefullt och att män kan älska män och kvinnor kan älska kvinnor förtigs ofta. Om ämnet homo- och bisexualitet ens kommer upp rör det sig ofta om ett ljumt konstaterande att »det finns såna också«. Det faktum att många genom historien varit homo- eller bisexuella förtigs i både läroböcker och undervisning.

Många homo- och bisexuella går under skoltiden genom »kom-ut-processen«, den process när man som homo- eller bisexuell kommer underfund med sin sexualitet och blir mer och mer öppen med den. Att då behöva mötas av en nedvärderande människosyn där homo- och bisexualitet snarare används som skällsord än som en verklighet många människor lever med känns både jobbigt och frustrerande för dem som går igenom detta. För att motverka fördomar måste skolorna öppna sig mer för homo- och bisexuella och som en första insats låta till exempel RFSL, Riksförbundet För Sexuellt Likaberättigande, informera i skolor om homo- och bisexuella, deras situation och sin egen verksamhet. Skolorna måste ha en uppmuntrande inställning till elevernas sökande efter sin egen sexuella identitet.

Ung Vänster kämpar för

- ett kraftigt ökat ekonomiskt stöd till RFSL samt fler informatörer skolorna.
- utökning och förbättring av skolans sexualundervisning.
- att homo- och bisexualitet skall få plats i den ordinarie sexualundervisningen.

En mångkulturell skola

Sverige blir i allt större utsträckning ett mångkulturellt samhälle där många olika nationaliteter och kulturer lever sida vid sida. Detta samhälle ställer stora krav på skolan och den pedagogik som skall finnas i den. Målsättningen får inte vara att invandrabarn skall assimileras¹⁰ i det svenska samhället, utan att de skall integreras i det. Invandrabarn skall inte som idag bara tvingas acceptera det svenska samhället och ta till sig vår samhällssyn. De skall istället få förståelse för och känna sig delaktiga i vårt samhälle och vår skola och ändå kunna behålla sin ursprungliga kultur. Därför måste skolan ta vara på olika kulturer och religioner och se dessa som något positivt istället för att se dem som problem. Viktigt på vägen är att man förbereder invandrabarn för att klara av att gå i den svenska skolan så att

⁹ *integrera* förena till en enhet.

¹⁰ *assimilera* fullt tillägna, göra likadan.

de får chansen att lära känna svenskar och prata det svenska språket. De värdefulla erfarenheter och kunskaper som invandrarbarnen innehar kan och bör användas i undervisningen.

Genom att uppmuntra invandrarbarnen att delge sina klasskompisar sin kultur, sin religion och kunskap om sitt hemland skulle man kunna minska många svenskars fördomar och bristande kunskaper om invandrare, samtidigt som man hjälper invandrarbarnen att acceptera sitt hemlands kultur. Ett annat sätt att stödja invandrarbarnens självkänsla och identitet är att låta invandrarföreningar verka och delta i skolan.

Det är extra viktigt att ge föreningar för invandrarkvinnor utrymme i skolan, eftersom invandrartjejer är särskilt utsatta i det svenska klasssamhället - de är både unga invandrare och tjejer. Den kvinnoyn som invandrarkvinnor möter här i Sverige är ofta annorlunda än den i ursprungslandet, vilket leder till en kulturkrock.

Segregationen¹¹ mellan svenskar och invandrare i skolan måste aktivt motarbetas eftersom det är något som både svenska elever och invandrarelever förlorar på. I skolor med få svenska elever blir svenskundervisningen lidande. I skolor med få invandrare går eleverna miste om många av de kunskaper och erfarenheter som invandrarna för med sig. Skolan borde vara en plats där invandrare och svenskar kan mötas och bryta de gamla sociala mönster som säger att vi inte kan leva tillsammans. Istället leder segregationen till främlingskap och hat. Invandrarbarn och unga måste få samma chanser som sina svenska kamrater till fortsatt utbildning och deras utbildning från hemlandet måste tillvaratas och erkännas.

För invandrarbarn är det extra viktigt att inte missa för mycket av den ordinarie undervisningen och därför kan inte svenska 2¹² och hemspråksundervisning¹³ ske på bekostnad av ordinarie skoltid. Det bidrar till en ökad uppdelning och kan bli en möjlig ursäkt för en framtida arbetsgivare att diskriminera invandrare när de söker jobb, eftersom det kommer att stå inskrivet i betyget att man har haft undervisning svenska 2 istället för den ordinarie svenskundervisningen. Istället skall stödundervisning av specialutbildad personal vara tillgänglig för alla invandrarelever som har svårigheter med det svenska språket. Det skall ske både under de ordinarie lektionerna som en extra resurs i klassrummet och efter skoltid som enskild undervisning. Det är också viktigt att asylsökande barn och unga får svenskundervisning redan när de är på flyktingförläggningarna. Dels för att ge barnen och de unga en meningsfull sysselsättning, men framförallt för att ge de som stannar en bra start redan från början. Denna svenskundervisning skall vara obligatorisk¹⁴, såvida särskilda skäl inte förefaller.

Hemspråksundervisningen skall också ske utanför ordinarie skoltid och vara obligatorisk, eftersom den är viktig för invandrarbarns självkänsla och underlättar för inläring av andra språk. Dispens¹⁵ skall vara möjlig om särskilda skäl finns för att en elev inte skall ha hemspråksundervisning. Idag tillåts hemspråkslärare utan tillräcklig utbildning att undervisa. För att hemspråksundervisningen skall bli meningsfull och rolig krävs också mer resurser, till exempel för att ge alla hemspråkslärare en bra utbildning. Det är viktigt att invandrarna själva får vara med och påverka hur hemspråksundervisningen skall se ut. Hemspråksundervisning på grundskolan och gymnasiet ska kunna ersätta B- eller C-språk.

För att öka möjligheten att kommunicera och därmed öka förståelsen vill Ung Vänster att de stora invandrar språken skall bli möjliga att välja som B- och C-språk. Kunskap om flyktingars och invandrarers situation skall ingå i undervisningen.

Ung Vänster kämpar för

- att invandrarbarn och invandrarföreningar uppmuntras att sprida kunskap om sina kulturer och religioner i skolan.
- att segregationen mellan svenskar och invandrare i skolan aktivt motarbetas.
- att svenska 2-undervisningen tas bort.
- att stödundervisning i svenska bedrivs utanför ordinarie skoltid och som en extra resurs i klassrummet.
- förbättring och anpassning av den ordinarie svenskundervisningen så att alla elever kan delta och utvecklas under samma förutsättningar.

¹¹ *segregera* särskilja, dela upp.

¹² *svenska 2* svenskundervisning specialanpassad för invandrarbarn, som bedrivs istället för den ordinarie svenskundervisningen.

¹³ *hemspråk* det språk som talas i hemmiljön eller som är nödvändigt för förståelsen av den egna bakgrunden.

¹⁴ *obligatorisk* tvungen

¹⁵ *dispens* befrielse (från skyldighet), undantag

- att obligatorisk svenskundervisning ges till asylsökande.
- obligatorisk hemspråksundervisning efter ordinarie skoltid, eller som B-språk för de som väljer det.
- mer resurser till hemspråksundervisningen.
- att de stora invandrarspråken skall kunna väljas som B- eller C-språk.

Nedskärningar i skolan

Nedskärningstakten inom skola och barnomsorg har de senaste åren ökat drastiskt. Framför allt beror detta på kommunernas bristande ekonomiska resurser. Besparingar på lokaler, läromedel, skolskjutsar, skolmåltider, stödundervisning, skolhälsovård (med psykologer, kuratorer och skolläkare), rastverksamhet, hemspråksundervisning, kulturverksamhet (såsom teater- och museibesök), särskilda prövningar, syo-verksamhet, fritidsledare, studiebesök, pengar till personliga assistenter och så vidare omöjliggör upprätthållandet av en god kvalitet på dagens skola. På vissa håll försöker man avgiftsbelägga undervisningen i smyg genom att eleverna får betala till exempel skolmåltidsavgifter och kopieringsavgifter. Klasserna blir allt större som en följd av minskade resurser till lärartjänster och lokaler. Nedskärningar får långt större konsekvenser än man kan tro. Genom att den enskilde eleven bereds mindre tid och utrymme på grund av de ökande klasstorlekarna ökar också utslagningen då man inte förmår att fånga upp barn i riskzonen tidigt nog för att motverka sociala problem.

Tidigare hade staten huvudansvaret för skolan. Kommunaliseringen av skolan har lett till en uppdelning mellan rika och fattiga, där de som råkar bo i fattiga områden får finna sig i en sämre skolgång med till exempel skolmåltidsavgifter. Ung Vänster förespråkar att staten skall ha huvudmannskapet för skolan, men i dagsläget handlar huvuddelen av kampen om att öka resurserna till skolan, oavsett om den är statlig eller kommunal. Sektorsbidrag, pengar öronmärkta för skolan, måste införas. Idag får varje kommun en påse pengar att använda som de vill och kan då besluta om att lägga pengarna på helt andra saker än skolan. Också den högre utbildningen har den senaste tiden drabbats av nedskärningar. Detta har bland annat inneburit större undervisningsgrupper, färre grupparbeten och seminarier och sämre handledning vid uppsatsskrivande.

Det är viktigt för barn och ungdomar att ha en meningsfull fritid efter skolan. Ung Vänster ser de oerhört drastiska nedskärningarna på fritidshem och fritidsgårdar som ett stort misstag och som ett bevis på kortsiktigt tänkande. Fritidshemmen borde vara en plats där barn kan träffa kompisar och utvecklas genom meningsfulla aktiviteter organiserade av utbildad personal. För detta krävs ökade resurser och att låg- och mellanstadiebarn skall garanteras en plats på fritidshem. För högstadie- och gymnasieelever skall det också finnas möjlighet till gratis fritidsverksamhet och gemensamma träffpunkter. Fritidsgårdarna måste få resurser till personal, material och lokaler.

En bra skola och fritidsverksamhet kostar pengar, och måste göra det. Det finns tillräckligt med pengar i det svenska samhället för att alla skall kunna få en bra skolgång och en vettig fritidsverksamhet. Det handlar om vad samhället väljer att prioritera. Ung Vänster menar att de pengar som satsas på skola och fritidsverksamhet idag är en investering för framtiden. Därför måste den sociala nedrustningen stoppas och en större satsning göras. Först då kan vi bygga en bra skola och fritidsverksamhet för alla.

Ung Vänster kämpar för

- att staten ska överta ansvaret för skolan från kommunerna.
- en lagstadgad minimistandard med högst 25 elever i varje klass, fria skolmåltider, fria läromedel, fria transporter, tillgång till skolhälsovård och syo-konsulent samt hemspråks- och stödundervisning till de som behöver det.
- att nedskärningarna inom skola och barnomsorg stoppas.
- mer pengar till kommunerna.
- att skolan skall vara avgiftsfri.
- att sektorsbidrag återinförs - bort med det nuvarande systemet med en allomfattande penningpåse till kommunerna.
- att alla låg- och mellanstadiebarn garanteras kostnadsfri plats på fritidshem.
- ökade resurser till fritidshem och fritidsgårdar.

Före skolan

Redan när vi börjar skolan är skillnaderna mellan barn stora. De klasskillnader som finns i samhället speglar sig också i synen på skolan, i föräldrarnas erfarenhet av utbildning och i ekonomiska och sociala skillnader. Dessa skillnader är följden av ett orättvist samhällssystem där skolan berättigar och befäster just dessa orättvisor. Det är vår och varje progressiv rörelses uppgift att i kampen för en grundläggande samhällsförändring också göra vad som är möjligt för att utjämna orättvisor inom detta samhällssystem.

Ett exempel på hur detta kan göras är att bygga ut daghem och förskolor, att ge dem resurser för ökad personal och se till att de anpassar sina öppettider också för de föräldrar som har obekväma arbetstider. Daghemmens uppgift är att ge barnen en bra och allsidig omsorg med ett pedagogiskt innehåll, inte att som alltför ofta idag utgöra en förvaringsplats. Det är viktigt att kommunerna tar sitt ansvar och ser till att det finns tillgång till daghem i kommunal regi med bra, utbildad personal och med en jämn könsfördelning. Om rätt förutsättningar ges är daghem ett mycket bra sätt för barn att lära sig hantera relationer med andra, både barn och vuxna. Forskning har också visat att de barn som haft tillfälle att gå i förskola klarar sig mycket bättre i skolan. De barn som lärt sig vara en del av och arbeta i en grupp och har fått del av det pedagogiska innehåll som förskolan erbjuder får ett försprång. Redan före grundskolans början sker alltså en uppdelning i bättre och sämre grupper. Detta är en orättvisa vi inte accepterar. Som en lösning på detta problem vill vi att alla barn från tre-fyra års ålder ska delta i förskoleverksamhet.

Idag finns det många kommuner som bryter mot barnomsorgslagen som kräver att barnomsorg ska ordnas åt alla barn över ett års ålder vars föräldrar önskar det. Möjligheterna att döma och straffa dessa kommuner måste öka, samtidigt som staten måste ge alla kommuner rimliga ekonomiska förutsättningar att följa lagen.

Ung Vänster är också motståndare till att 6-åringar börjar i grundskolan. Med pedagogikutbildad personal kan förskolor och daghem ge barn den stimulans de behöver. Vi anser även att ett större samarbete mellan förskola och grundskola är viktigt. Det vore fel om en del 6-åringar skulle börja skolan och andra inte. Alla barn ska börja skolan vid samma års ålder för att inte skillnader i klassbakgrund ska förstärkas ytterligare. Alla barn ska ges samma förutsättningar till en bra skolgång.

Ung Vänster kämpar för

- utbyggnad av och satsning på daghem och förskolor.
- en bra, utbildad och jämnt könsfördelad personal på alla daghem och förskolor.
- obligatorisk offentlig förskola vid tre-fyra års ålder.
- ett nej till 6-åringar i grundskolan.
- att daghem och förskola skall vara avgiftsfri.

Grundskolan

En sammanhållen grundskola, där elevernas ansvar och inflytande ökar i takt med åldern är vad Ung Vänster strävar efter. Redan på lågstadiet skall det vara självklart att eleverna får vara med och påverka till exempel undervisningens utformning. Grundskolans uppgift måste vara att ge alla elever samma möjligheter och en tillräcklig kunskap så att de kan klara sig i samhället, samt öka deras intresse för att studera vidare senare i livet.

Ung Vänster ser i den sammanhållna grundskolan klassen som en viktig enhet. Här kan man tillsammans med sina klasskamrater känna en trygghet och dela med sig av sina erfarenheter och ta del av andras. Därför är det oacceptabelt att, som idag sket, dela upp eleverna i grupper som anses bättre och sämre. Så kallad nivågruppering är dels fel därför att de som placeras i, eller »väljer«, gruppen som anses sämre oftast är arbetarklassbarn som då får ett ytterligare försämrat självförtroende, och dels därför att vi tror att alla, även de som anses bättre, lär sig mer i en sammanhållen klass. När man, ofta redan på lågstadiet, använder nivågruppering avgör det i stor utsträckning vilka som senare kommer att styra och vilka som kommer att bli styrda i morgondagens samhälle. Ung Vänster anser att detta gäller för alla typer av gruppindelningar av en klass, som utgår ifrån att vissa är bättre och andra sämre på att

anpassa sig till skolans krav. Vi menar att det är skolans uppgift att anpassa sig till varje elevs behov och förutsättningar. På samma sätt är det med tillval. Det har tydligt visat sig att medel- och överklassens barn väljer språk och svårare grupper medan arbetarbarnen i högre grad väljer andra tillval och lättare grupper. Detta får många konsekvenser; bland annat i synen på den egna förmågan men också på möjligheten att klara teoretiska studier senare i gymnasiet och på högskola och universitet. Ung Vänster vill istället hålla ihop klassen, arbeta mer i blandade grupper och genom temastudier för att ge eleverna det utrymme som behövs. Detta kommer att kräva ökade lärarresurser. Vi menar också att alla borde läsa B-språk redan på högstadiet. Vi ser det då också som naturligt att det finns fler språk än franska och tyska att välja på, exempelvis andra stora världsspråk och invandrarspråken.

Ung Vänster kämpar för

- att all nivågruppering avskaffas.
- att inga tillval kan ersätta val av B-språk på högstadiet.

Den kursutformade gymnasieskolan

Dagens kursutformade gymnasieskola har 16 nationella program. Två är renodlat förberedande program för vidare studier medan 14 är yrkesprogram som enbart ger allmän behörighet till vidare studier. Alla på ett program läser vissa förutbestämda kurser till år två då eleven specialiserar sig på en gren inom programmet. Naturvetenskapliga programmet är till exempel uppdelat i en teknisk och en naturvetenskaplig gren.

Ung Vänster motsätter sig den kursutformade gymnasieskolan även om vi ser positivt på att det nu är bredare ingångar och att alla enligt lag skall komma in på gymnasiet. Vi tror inte på en modell där man läser enskilda ämnen i kurser var för sig. I det verkliga livet måste vi kombinera flera olika kunskapsområden och att då i skolan dela upp ämnen och läsa dem var för sig är en pedagogisk miss. Istället vill vi ha en skola där tyngdpunkten ligger på blockläsning av ämnen och temastudier. Vidare innebär kursutformningen en onödig centralstyrning där allt regleras i detalj av betygskriterierna, vilket försvårar användandet av alternativa undervisningsformer. Den nya kursutformningen bidrar också till en utveckling mot att klassen som enhet bryts ned. Det finns redan idag skolor där alla elever har ett eget schema. Klassen blir inte längre en social enhet utan enskilda kurser kan läsas med olika gruppsammansättningar. Det här är något som slår hårt mot elevdemokratien och svaga elever som ofta behöver den trygghet klassen innebär. Ung Vänster säger också nej till det individuella programmet som idag främst finns till för elever som slagits ur skolsystemet. Istället för att skuffa undan de som inte passar i ett hörn för sig måste resurser ges till de ordinarie programmen för att där ge alla en bra utbildning.

Ett av argumenten för den kursutformade gymnasieskolan är att den innebär en ökad frihet och ett ökat elevinflytande. Är det verkligen ett ökat elevinflytande att få välja mellan färdiga kurser som är planerade in i minsta del? Så länge eleverna går till skolan med så skilda ekonomiska och sociala förutsättningar som idag är fallet i det svenska klassamhället så förblir denna frihet endast en illusion.

Idag är det en mindre del elever som inte går vidare från grundskola till gymnasium. I praktiken är gymnasieutbildning redan nödvändig för att klara sig på dagens arbetsmarknad. För att inte vissa elever ska riskera att inte få gymnasiekompetens krävs lagstiftning om obligatorisk gymnasieskola. Skolan blir skyldig att se till att alla elever fullbordar en komplett gymnasieutbildning. De elever som dock finner sig i behov av sabbatsår under eller före gymnasieutbildning, skall få denna möjlighet.

Ung Vänsters alternativ till dagens gymnasieskola är en sektorsindeld gymnasieskola med några få breda ingångar. De skulle kunna vara hälso-/social, ekonomisk/administrativ och samhälle/naturvetenskap/teknik. Tanken är att man skall specialisera sig efter hand. Vilken inriktning man än väljer att gå så skall alla läsa en bred bas av grundämnen av både teoretisk och praktisk karaktär. På så sätt blir det lättare att byta mellan olika inriktningar och man kommer ifrån indelningen mellan studieförberedande program och yrkesförberedande program. Alla får en grund som möjliggör fortsatta studier. De gemensamma grundämnena bidrar också till att hålla ihop klassen, trots ett flertal olika inriktningar.

Alla skall få en gymnasieutbildning med både teori och praktik varvat. Undervisningen måste bygga på ett förenande av praktiskt och teoretiskt arbete. Dels därför att det är lättare att ta till sig kunskap om man använder fler av sina sinnen och dels därför att det är viktigt att i praktiken kunna använda de teoretiska kunskaper man

tillgodogjort sig. Detta arbetssätt skulle också gynna de elever som idag anses vara svaga och har svårt att ta till sig kunskap.

Genom att bara ha tre ingångar, istället för som idag sju, kan man komma till rätta med problemet med en tidig indelning av vem som hamnar var i yrkeshierarkin. Idag går till exempel inte en läkare och en sjuksköterska samma gymnasieprogram, trots att de senare kommer att arbeta på samma arbetsplats.

Ung Vänster kämpar för

- en obligatorisk gymnasieskola.
- en sektorsindeldad gymnasieskola.
- att det individuella programmet avskaffas.
- att alla skall komma in på sitt förstahandsval till gymnasieskolan.

Undervisningen

Framtidens skola kan inte bygga på ett auktoritärt¹⁶ förhållande mellan lärare och elever där läraren alltid är och förväntas vara, den som förmedlar kunskapen till eleven. Eleverna ska erbjudas olika undervisningsformer och pedagogiska lösningar. Lärarna ska uppmuntra till aktivt kunskapssökande och fungera mer som handledare än idag. Ung Vänster ser till viss del positivt på försök med pedagogiska inriktningar som till exempel Waldorf och Montessori men vi är medvetna om att vissa delar av dessa pedagogiska inriktningar, till exempel de religiösa undertonerna, skall hållas utanför undervisningen. Det viktiga är idag att inte låsa sig fast vid en pedagogisk mall utan att ge resurser till och uppmuntra skolan att pröva okonventionella metoder¹⁷. Ett av de största problemen med skolan idag är att den är skild från verkligheten. Undervisningen sker hela tiden i pass om till exempel 60 minuter. Detta kombinerat med uppsplittringen mellan ämnena, även inom de enskilda ämnena, leder till att man förlorar förståelse för sammanhang och verkligheten framstår som en samling ämnesområden utan samband.

Idag har elever från olika samhällsklasser helt olika förutsättningar att klara sina studier. Barn till akademiker har ofta lättare att få hjälp hemma och har oftare bättre möjligheter till att studera hemma; kanske har de eget rum och tillgång till dator. Hemläxorna innebär också en orimligt stor arbetsbelastning för en del elever. Samtidigt som man inför arbetsbegränsning ute i arbetslivet har man glömt elevernas ofta helt orimliga arbetsböda.

I den skola som Ung Vänster förespråkar kommer hemläxorna att försvinna. Däremot är självstudier viktiga.

Eleverna skall uppmuntras att själva söka kunskap och skolan skall erbjuda ändamålsenliga lokaler för självstudier där det finns tillgång till litteratur, teknik och någon att fråga. Först då har eleverna möjlighet att bedriva självstudier under något så när lika förhållanden.

I arbetslivet har det teoretiska och det praktiska arbetet skilts åt. Det inverkar på skolan - några skall vänjas vid teoretiska studier och andra skall inrikta sig på enbart praktiska yrkeskunskaper. Därför kopplas inte det vi läser till praktiskt arbete. Den tidigare uppdelningen mellan praktiska och teoretiska utbildningar finns ännu kvar, om än inte lika synlig som förr.

Denna uppdelning speglar den uppdelning som finns i vårt samhälle där varje yrke blir som en återvändsgränd där man som arbetare är fast inom ett visst yrkesområde. Genom en bred och livslång utbildning kan vi skapa en möjlighet till friare val där man kan ångra sitt yrkesval och välja ett nytt yrke i mycket högre utsträckning än man kan idag.

Det är också viktigt att olika estetiska ämnen som till exempel bild, teater och musik ges mer utrymme och resurser under hela skoltiden så att varje elev kan hitta sina egna uttrycksformer.

Det är tack vare människors arbetsinsatser som samhället kan fungera. Därför måste skolan ge kunskaper om arbetets betydelse och arbetande människors villkor. På så vis kan även fördomar om olika arbetens värde och status¹⁸ motverkas. Eftersom produktionen av varor och tjänster utgör grunden för samhället måste skolan ge kunskap om produktionens betydelse och hur den är organiserad. När vi inte får någon helhetsbild av hur samhället fungerar har vi mycket liten chans att påverka och förändra samhället. Detta faktum gynnar naturligtvis alla

¹⁶ auktoritärt myndigt, diktatoriskt.

¹⁷ okonventionella metoder icke allmänt brukade metoder.

¹⁸ status ställning, anseende.

samhällsbevarande krafter. Lösryckta teoretiska kunskaper utan sammanhang gör det svårt att känna någon motivation att lära sig.

En av skolans viktigaste uppgifter måste vara att lära oss att kritiskt granska och värdera den information som presenterats för oss. Idag konsumerar ofta eleverna passivt och okritiskt det som presenteras av lärare och läroböcker. Till passiviteten bidrar betygshetsen som präglar dagens skola. Skolan och undervisningen måste ändras så att ett kritiskt ifrågasättande uppmuntras. Skolan måste sträva efter objektivitet¹⁹, att ge en så korrekt och relevant bild av verkligheten som möjligt. Det är dock viktigt att skolan för fram att det inte är den absoluta sanningen som lärs ut. De motsättningar som fyller samhället, livet och världen måste diskuteras. En viktig del av detta är att visa på hur olika infallsvinklar på verkligheten gynnar olika samhällsintressen. Utbildning och kunskap är inget man skaffar sig i ungdomen och sedan lever på resten av livet. I stället skall alla få möjlighet att varva studier och arbete under hela sitt liv. Bildning och kunskap har ett värde i sig, ett värde för människan, inte bara för ett kommande arbete eller en investering för en högre lön.

Ung Vänster kämpar för

- alternativa pedagogiker inom den offentliga skolan.
- högst 25 elever i varje klass.
- att förlegade undervisningsformer som katederundervisning minskas
- fram för aktivt sökande efter kunskap och erfarenheter.
- mer tid och ökade resurser åt estetiska ämnen i grundskolan.
- att ett kritiskt och ifrågasättande tanke- och arbetssätt används i skolan.
- att hemläxorna avskaffas.
- att skolan skall ansvara för lokaler och material för självstudier.

Lärarna

Ung Vänster Vill ha en lärarroll som tar tillvara lärarens ämneskunskaper och samtidigt hjälper eleverna att själva söka kunskap och utveckla sina färdigheter.

Därför måste dagens lärarroll förändras, och då framförallt de auktoritära katederlärarna vars undervisning ofta inte utgörs av något annat än att dela ut och förhöra hemläxor. Lärarna borde arbeta mer tillsammans med eleverna, men också med andra lärare i lärarlag och temastudier. Genom lärarlagen kan de snäva ämnesgränserna överbryggas och ett mer flexibelt användande av lärarnas kompetens möjliggöras. Lärarna bör i ökad utsträckning fungera som handledare och ge flickor en ökad uppmärksamhet i skolan.

Ung Vänster välkomnar att en del, främst nyutexaminerade, lärare idag försöker hitta nya sätt att undervisa och en ny lärarroll. Det är viktigt att lärarutbildningen innehåller alternativ till den traditionella katederundervisningen, att genussystem, orättvisor, segregation och andra samhällsproblem tas upp till diskussion. Det är också viktigt att den fortbildning som lärarna ges utökas och att de kan följa med i den pedagogiska forskning som bedrivs.

För att samarbetet i skolan skall kunna fungera krävs inte bara en satsning på skolan utan också på lärarna. Det skall finnas resurser i skolan för att kunna bedriva en vettig undervisning. Klasstorlekarna måste minskas, tillgång till läromedel förbättras och läraryrkets status uppvärderas i samhället. Att läraren får tillräckligt med tid för att kunna arbeta med varje enskild elev och inte bara med pappersarbete är också viktigt i den framtida skolan. Ung Vänster anser att nedskärningarna på lärarna måste upphöra och att lärartäteten måste ökas. Skolans övriga personal som skolsköterskor, syo-personal, stöd- och hemspråklärare, bibliotekspersonal, städare och övriga är även de en förutsättning för att skolan och undervisningen skall kunna fungera.

Det finns också exempel på lärare som inte är intresserade eller klarar av att skapa en miljö där varje elev ges det utrymme och den uppmärksamhet som krävs. Direkt olämpliga eller inkompetenta lärare som uppenbarligen inte passar för att undervisa skall kunna omplaceras, omskolas eller om inget annat hjälper få andra uppgifter utanför skolan. Eleverna måste också genom facklig förhandlingsrätt ges större möjlighet att påverka vilka lärare de har.

Ung Vänster kämpar för

- mer temastudier, lärarlag och grupparbeten.
- att lärarnas pedagogiska fortbildning utökas.

¹⁹ *objektiv opartisk, värderingsfri.*

- att nedskärningarna stoppas - öka lärartätheten.
- facklig förhandlingsätt för eleverna.

Läromedel

Som läromedel inom de teoretiska ämnena används idag främst läroböcker, vars innehåll ofta framställs som den absoluta sanningen. I strävan efter att verka objektiva ger de en förenklad och utslätad bild av det de försöker skildra. Men eftersom allt vi ser är färgat av de syner och intryck vi får av världen runt omkring oss är det inte möjligt att ge en värderingsfri beskrivning av till exempel historiska händelser eller vårt demokratiska system. Ett exempel på hur storfinansen²⁰ medvetet försöker påverka skolan är SAFs²¹ sedan länge medvetna indoktrinering²² av eleverna. Här har den borgerliga indoktrineringen ställts på sin spets då SAF erbjuder gratis läromedel till skolorna. Ung Vänster kräver att man i skolan skall använda så många olika källor som möjligt, så att flera olika vinklar av samma sak kommer fram, för att eleverna kan dra sina egna slutsatser. Som ett komplement eller utbyte mot läroboken kan tidningar, radio, tv, film, studiebesök, egna experiment och skönlitterära böcker användas. En viktig kunskapskälla i undervisningen är de kunskaper och erfarenheter som eleverna redan har. Därför kan elevernas egna arbeten användas i undervisningen, vilket skulle öka statusen på allt eleverna skriver. Då är det ju inte bara läraren som läser det man skrivit, utan kanske hela klassen. Ett exempel på arbeten som mycket väl skulle kunna användas som läromedel är de specialarbeten som alla gymnasieelever skriver.

Samtidigt kan man naturligt och effektivt lära sig nya saker genom att diskutera och hjälpa varandra. Samarbete skall inte som idag betraktas som fusk utan som ett hjälpmedel för att nå kunskap.

Genom att minska läroböckernas betydelse ökas också elevernas möjligheter att påverka undervisningen, eftersom de själva kan välja sina läromedel. Då får vi samtidigt bort den styrning av undervisningen som läroböckerna åstadkommer när många lärare lägger upp undervisningen efter läroboken, kapitel för kapitel. Eftersom de flesta läroböcker idag är producerade av privata företag ges ett fåtal personer väldigt stort inflytande över undervisningen. Det är viktigt att eleverna inser att läroböckerna inte alls är så neutrala och objektiva som de ger sig ut för att vara.

Ung Vänster kräver statlig granskning av läroboksutgivning. Detta betyder inte att staten skall kontrollera allt material som används som läromedel. Däremot är det viktigt att de böcker som ges ut endast som läromedel, och som används av skolorna, genomgår en kritisk granskning.

Ung Vänster kämpar för

- att alternativa läromedel i högre utsträckning används i skolan.
- att den borgerliga indoktrineringen i skolan bryts.

En demokratisk skola

Redan i den inledande meningen i den nya läroplanen talas det om demokrati. Vi som gått i skolan har fått se en annan bild än den som presenteras i läroplanerna. En hierarkisk maktstruktur inom skolan med liten eller ingen möjlighet att påverka olika frågor är tyvärr idag oftare en regel än ett undantag. Rektorerens ofta oinskränkta makt måste brytas. Trots att de nationella styrdokumentet för skolan uppmuntrar till praktisk elevdemokrati bemöts ibland elever som kämpar för förbättringar som bråkstakar och bestraffas i skolans lokala straffsystem med prickat, hemanmärkning och kvarsittningar. Detta kan knappast sägas motsvara den demokratisyn som läroplanerna talar om. Skolan grundlägger en stor del av de värderingar som sedan återges i samhället. Grunden till ett demokratiskt samhälle måste därför läggas i skolan genom att demokratisera hela utbildningsväsendet. Det är viktigt att eleverna får inflytande direkt över hur undervisningen bedrivs i varje ämne och hur samarbetet med läraren fungerar.

²⁰ *storfinansen* gruppen av stora privata kapitalägare.

²¹ *SAF* Svenska Arbetagivareföreningen. Arbetsköparnas organisation för att förstärka främst storfinansens makt över lönebildningen, arbetsrätten och i samhället i stort.

²² *indoktrinering* påverka genom styrd information.

Utbildning i demokrati och möjligheter att påverka skall finnas under skoltiden. Redan i lågstadiet bör man lära ut former för fatta beslut tillsammans, för att eleverna så småningom kunna veta hur man kan påverka både sin skola och sin omvärld.

Att få en inblick i traditionella folkrörelser, politiska partiers och ungdomsförbunds, freds- och miljögruppers och föreningar av annat slags arbete måste bli en viktig del av skolans demokratiska fostran. Dessa måste beredas plats i undervisningen för att informera om sitt arbete. De nya strikta timplanerna försvårar allt detta. Elevernas engagemang i föreningar skall stöttas från skolans håll, inte minst när det gäller skolföreningar som måste uppmuntras att driva verksamhet. Det är också viktigt att alla elever får utbildning i praktisk elevdemokrati och möjlighet att diskutera hur elevdemokratin skall fungera och utvecklas.

Klassrådets verksamhet har visserligen utvidgats, men mer än så är det inte. Det får inte vara som det ofta är idag, att man får välja mellan att gå hem och att ha klassråd. Klassrådsverksamheten skall ske på ordinarie skoltid och skall vara obligatorisk. Ung Vänster är positiv till den utökade elevdemokratin inom detta område men ännu är vi långt ifrån målet. Klassrådet skall kunna arbeta med frågor som gäller undervisningens innehåll och uppläggning. Man skall till exempel kunna besluta om arbetsmiljö, arbetsmetoder och vilken form av prov och utvärdering man vill använda sig av, som till exempel grupprov, prov med tillgänglig litteratur eller gruppsamtal. Klassrådets befogenheter bestäms naturligtvis av elevernas ålder. Det säger sig självt att elever i nionde klass kan arbeta med fler och viktigare frågor än förstaklasselever. Det är också viktigt att eleverna kan ha klassråd utan läraren om de så önskar. Som en följd av införandet av den kursutformade gymnasieskolan omöjliggörs genomförandet av elevdemokrati i klassrådsform allteftersom klassen som enhet håller på att brytas ned. Varje elev blir hänvisad till att själv sammankalla de kamrater han får i varje enskilt ämne och att i denna nya »ämnesklass« utföra elevdemokrati. Ung Vänster ser detta som ett kraftigt bakslag i kampen för utökad elevdemokrati.

Det elevfackliga arbetet måste stärkas. Därmed måste Elevorganisationen erkännas som facklig organisation med facklig förhandlingsrätt gentemot skolledning och skolstyrelse genom elevkårer och elevråd anslutna till Elevorganisationen och genom elevskyddsombuden. De skall också kunna överklaga beslut tagna av rektor och skolstyrelse till högre instans. Skolan är idag en mycket viktig del av vårt samhälle. Här fostras vi alla till, för det rådande samhällssystemet, dugliga samhällsmedborgare. Därför är det hela samhällets ansvar hur skolan utformas. I den demokratiska skolan skall alla medborgare ha samma möjlighet att påverka. Därför är det ett absolut måste att arbetsköparnas organisationer utestängs ur alla organ som har med skolfrågor att göra.

Riksdag och regering skall ha ansvar för att alla elever i Sverige garanteras en likvärdig utbildning och en bra materiell standard med till exempel vettiga skolbyggnader, bra läromedel och en god och näringsriktig skolmat. Det skall inte som idag vara beroende av om man bor i en rik eller fattig kommun. Därför måste staten åter ta ansvaret för skolan, dock med stor frihet för kommunerna till lokala initiativ och inriktning på studierna.

Ung Vänster kämpar för

- en lagstadgad minimistandard med högst 25 elever i varje klass, fria skolmåltider; fria läromedel, fria transporter, tillgång till skolhälsovård och syo-konsulent samt hemspråks- och stödundervisning till de som behöver det.
- att Elevorganisationen skall erkännas som elevernas fackorganisation.
- att elevkårer och elevråd anslutna till Elevorganisationen samt elevskyddsombuden skall ha facklig förhandlingsrätt.
- att Elevorganisationen skall ges resurser för att utbilda alla elever i elevrätt och demokrati på skoltid.

Skolan som arbetsplats

Samtidigt som skolan är Sveriges största arbetsplats är den också en av de sämsta. Vilka andra yrkesgrupper skulle acceptera att arbeta under sådana förhållanden som många elever och skolpersonal idag tvingas göra? Mögel, damm och dålig luftkonditionering är ett stort problem för de flesta i skolan, men särskilt för elever med allergier. Dålig belysning och för hög bullernivå leder till att många elever känner sig trötta och ofta får ont i huvudet. Kemi- och fysiksalarna är ofta direkt farliga med oskyddade giftiga kemikalier och avstängda nödduschar. På de yrkesförberedande programmen är det vanligt att gamla och uttjänta maskiner används och att elever utsätts för farliga arbetsmiljöer i samband med sin praktiktid. En förutsättning för att skolan skall bli en bättre arbetsplats är att

elevernas inflytande över sin arbetsmiljö ökar. Ett steg i rätt riktning är att eleverna idag från och med högstadiet har rätt att utse egna skyddsombud som har närvaro- och yttranderätt i skolans skyddskommitté men kännedomen om detta är tyvärr mycket liten. För att eleverna skall få någon verklig makt krävs att deras skyddsombud får samma rättigheter som skyddsombud inom andra yrkesgrupper.

Ung Vänster kräver att skyddsombuden får förslags- och rösträtt i skyddskommittén vilket de saknar idag, samtidigt som de skall ha rätt att stoppa allt farligt arbete. Idag kan bara varje enskild elev utnyttja den personliga stopprätten och vägra arbete i en farlig miljö. För att skyddsombuden skall klara av sin uppgift krävs att de får en ordentlig utbildning. Detta skall bli verklighet genom att resurser ges till Elevorganisationen för att bedriva skyddsombudsutbildning.

För att öka trivseln i skolan måste eleverna själva få vara med och bestämma hur deras arbetsplats skall se ut och hur den skall inredas. Idag är de stolar och bänkar som används i skolan inte i första hand köpta för att eleverna skall sitta bekvämt, utan för att de är billiga och tar liten plats. En förutsättning för att eleverna verkligen skall kunna förändra skolan krävs att de ges de ekonomiska medel som behövs för att de skall kunna genomdriva sina krav.

Ung Vänster kämpar för

- att alla dåligt underhållna skolor rustas upp.
- att elevskyddsombuden får förslags- och rösträtt i skyddskommittén och rätt att stoppa farligt arbete.
- att elevskyddsombuden får en ordentlig utbildning genom Elevorganisationen. Detta skall vara finansierat av staten.

Psykosocial²³ arbetsmiljö

Ofta sätts likhetstecken mellan arbetsmiljö och fysisk arbetsmiljö, men begreppet arbetsmiljö omfattar mycket mer än belysning och buller. Minst lika viktig är den psykosociala arbetsmiljön (till exempel relationer mellan elever, lärare, skolledning och annan skolpersonal), mobbning, betygshets och stress. Ofta saknas en helhetssyn när man arbetar med arbetsmiljöfrågor och den psykosociala biten glöms alltför ofta bort i det praktiska arbetsmiljöarbetet. Både elever och lärare lever under en ständig stress i skolan. Betygshets, hemläxor, prov och konkurrens bidrar till den tidsmässiga stressen. Detta leder i många fall till omotiverade och frustrerade elever. Som en följd av detta har många skolor problem med vandalisering och förstörelse av lokaler och skolmaterial.

Ung Vänster kräver att arbetstiden regleras även för elever. Därför måste max 40 timmars arbetsvecka börja gälla även för elever. Läxbördan gör idag att många lägger ner mycket mer tid på sitt skolarbete. Läxläsningen måste istället integreras i skolarbetet och omvandlas till schemalagda självstudier.

Ung Vänster kämpar för

- att elevrepresentanter skall vara med vid planering och inredning av till exempel skolgårdar och klassrum.
- att reglerad arbetstid även för elever införs, max 40-timmarsvecka med självstudier i skolan. Inga hemläxor!
- att insatser mot sociala problem som leder till bland annat mobbning sätts in.
- att resurser ges till utbildning av elever till elevskyddsombud i psykosociala arbetsmiljöfrågor.

Betygsskolan

Alla betygssystem bygger på den oriktiga uppfattningen att kunskap går att mäta och att betyg därför kan användas för att se vem som har lätt sig vad i skolan. I själva verket är betyg, oavsett om det skrivs i siffror, i bokstäver eller i ord ett orättvist och samhällsbevarande system för urskiljning som inte skall höra hemma i dagens skola. Det finns

²³ *psykosocial* som rör samspel mellan psykiska och sociala förhållanden.

tydliga undersökningar som påvisar sambandet mellan samhällsklass och betygsresultat. I dessa undersökningar bekräftas Ung Vänsters syn på skolan som samhällsbevarande kraft då de klart visar klyftan mellan överklassbarnens betyg och arbetarklassbarnens. Ett dåligt betyg leder till dåligt självförtroende och minskade chanser till vidare utbildning. Arbetarbarnen får i större utsträckning lägre betyg och därmed låg studiemotivation.

Betygsskolan inverkar inte bara på vilka som skall söka vidare och utbilda sig till vad utan styr också i hög grad undervisningen - både dess uppläggning och vad som skall läras ut. För att betyg överhuvudtaget skall kunna sättas krävs en mätning eller ett prov av något slag och eftersom betygen är klart individuella så krävs det individuella prov som skall mäta den kunskap den enskilde eleven införskaffat sig under den senaste tidens studier. Eftersom betygen alltid lägger en sådan tyngd på den individuella insatsen splittras klassen. Grupparbeten blir ointressanta då dessa inte visar vad de enskilda eleverna presterat utan istället vad de gemensamt arbetat fram. Eleverna lär sig genom det idoga tävlandet inom klassen tidigt de skeva regler som existerar på dagens arbetsmarknad med konkurrens och utslagning. Den som får ett dåligt betyg i något ämne ställs utanför och börjar ofta inrikta sig mer på något annat ämne för att taktiskt kunna få högre betyg. Betygstaktiken speglar också det absurda i att betygen sätts i centrum, inte kunskapen i sig. De flesta elever lär sig tidigt hur man pluggar tidsekonomiskt och hur man skall prioritera olika ämnen från och till för att få det bästa slutbetyget. Inför varje prov startar den taktiske eleven att intensivplugga in det läraren har sagt är det viktigaste och efter provet blir det dags för ett annat prov i ett helt annat ämne.

Denna sporadiska²⁴ intensivinmatning av kunskaper, så kallad korttidsinläring, leder snabbt till att de kunskaper som krävdes till provet fort faller i glömska. På så sätt blir betygen viktigare än kunskapen i sig och att kunna svara på frågorna på provet blir viktigare än att få en övergripande förståelse i ämnet. Målet blir inte att lära sig så mycket som möjligt utan att få högsta möjliga betyg.

I en demokratisk skola kan inte betygen finnas kvar eftersom de styr så pass mycket av vad som händer i skolan. De leder till exempel till att stämningen i klassrummet omöjliggör sådant som att visa intresse av att verkligen lära sig något, att fråga en lärare om tips på fördjupningslitteratur eller att överhuvudtaget berömma en lärare. Ingen vill bli stämplad som fjäskare. Eleverna vågar inte, i rädsla för ett sänkt betyg, kritisera lärarnas undervisningssätt eller skolans uppbyggnad. Betygssystemet ser eleverna som passiva mottagare som skall finna sig i att det är läraren som bestämmer. För eleverna blir det viktigare att visa det man kan än att fråga om det man inte kan eller inte har förstått.

Det målrelaterade betygssystemet - ett platt fall framåt

Genom tiderna har vi haft ett antal olika betygssystem i Sverige. Tidigare hade vi ett så kallat relativt betygssystem. Det innebar att alla elever i hela landet i en viss årskurs skulle jämföras med varandra och ordnas in i ett system med ett visst antal ettor, tvåor, treor, fyror och femmor. De så kallade centralproven var en förutsättning för att det relativa betygssystemet skulle fungera eftersom de jämförde eleverna på ett rikstäckande plan. Det betydde att undervisningen blev centralstyrd och att det fanns små marginaler för egna initiativ. Detta system uppmuntrade ökat individuellt arbete och motverkade både samarbete och solidaritet mellan eleverna. Dessutom skapade det en hård konkurrens mellan eleverna om betygen. Att det nu är färre betygssteg är positivt men i stort sett alla problemen kvarstår och dessutom tillkommer det flera nya problem som inte fanns förut.

I grundskolan och på gymnasiet används sedan en tid tillbaka ett så kallat mål- eller kunskapsrelaterat betygssystem med tre respektive fyra betygssteg (underkänt, godkänt, väl godkänt och mycket väl godkänt i gymnasiet och godkänt, väl godkänt och mycket väl godkänt på högstadiet). Det finns en väl utarbetad plan för precis hur mycket man behöver kunna för att få ett visst betyg. Detta innebär en ännu hårdare styrning av undervisningen med mycket små möjligheter till egna initiativ och en ännu starkare fokusering på prov och mätbara kunskaper. Det gamla jämförandet elever sinsemellan skall vara borta. I praktiken är saken en helt annan då grundtanken med betygen - uppdelningen - fortfarande finns kvar, med rikstäckande prov som medför att eleverna jämförs med varandra. Dessutom finns konkurrensen kvar till den högre utbildningen där elever ställs mot varandra för att de «bästa» skall kunna gå vidare. I praktiken är de målrelaterade i samma grad relativa som de föregående. Detta visar bara ännu en gång att alla betygssystem bygger på ett behov av uppdelning elever sinsemellan. Det är först den betygsfria skolan som vi kommer ifrån denna uppdelning.

Ung Vänster kämpar för

²⁴ sporadisk tillfälligt förekommande.

- att betygen avskaffas.

Den betygsfria skolan framtidsskolan

Den betygsfria skolan är en förutsättning för en demokratisk skola. Utan betyg kan skolan börja ägna sig åt den uppgift som Ung Vänster tycker att den skall ha: förmedla kunskap och inspirera till kritiskt tänkande och solidaritet. Med den betygsfria skolan kan vi få bort det uppdelande av elever i olika fack som idag sker i skolan. För den skull skall vi aldrig tro att skolan blir som vi vill bara för att vi tar bort betygen, men det är en bra bit på vägen så länge samhället i övrigt ser ut som det gör. En skola utan betyg ställer högre krav både på lärare och elever än vår nuvarande betygsskola. Läroboken blir inte längre en allsmäktig kursplan som skall följas sida för sida, utan ett hjälpmedel bland många andra och lärarna kan inte längre pressa eleverna till att studera med hot om sänkta betyg utan måste anstränga sig för att göra skolan så intressant och stimulerande så att själva kunskapsökandet blir motivation nog. För elever blir det svårare eftersom det är krävande att förstå sammanhang, ta ansvar för sina studiet; att samarbeta och att tänka kritiskt än att bara som i dagens skola rapa upp färdiga lösryckta »sanningar«. I en skola där läraren inte behöver vara auktoritär gentemot eleverna utan kan fungera som en handledare genom att eleverna själva söker kunskap, på egen hand och i grupp, så måste inte alla elever pressas till att ligga på samma nivå, utan det ges utrymme att utvecklas i sin egen takt. I en skola utan betyg kommer inte proven att fylla samma funktion. Istället för att proven skall »mätare elevens kunskaper« och sedan ligga till grund för ett betyg så kan de användas som en sammanfattning efter till exempel ett grupparbete för att se vad man inte har förstått. Efter ett prov lägger man det inte åt sidan utan jobbar vidare på det som inte gått så bra. Det är dock viktigt att man i så stor utsträckning som möjligt undviker prov i traditionell form och istället försöker att jobba mer med till exempel muntliga och skriftliga redovisningar och utvärderingar i form av samtal. Ingen elev skall riskera att gå ut grundskolan utan de grundläggande kunskaperna och färdigheterna.

När man är klar med en utbildning så får man ett intyg på att man klarat av den grundläggande målsättning som står inskriven i läroplanen.

Skolan skall vara organiserad så att alla skall klara av dessa målsättningar. Betygens avskaffande innebär inte mer än ett framsteg. Så länge hela samhället bygger på konkurrens och utslagning kommer det att få effekter i skolan.

Ung Vänster kämpar för

- att betygen avskaffas.
- mer utvärdering av undervisningen i skolan.

Urval till högre studier

Den senaste tidens utveckling av urvalssystemen till gymnasie- och högskola har mångt och mycket varit en positiv utveckling. Utvecklingen inom gymnasieskolan innebär att alla nu enligt lag skall komma in på gymnasiet. Detta är en bit på vägen mot den sektorsindelade gymnasieskola som Ung Vänster vill ha där en betygsfri antagning till gymnasiet blir en självklarhet och där alla kan komma in på den utbildningsgren de vill.

Ung Vänster ser också positivt på att betygens roll vid antagning till högre utbildning alltmer tonas ner. Vid antagning till universitet och högskolor blir det allt vanligare med så kallade alternativa urvalskriterier. Hit hör bland annat högskoleprov, intervjuer och olika typer av tester. Det betyder inte att vi bortser från problemen med till exempel högskoleprovet, som missgynnar både kvinnor och invandrare eller intervjuer där de som kan prata för sig får fördelar. Det finns helt enkelt inga rättvisa antagningssystem. Därför vill vi göra det till en grundläggande princip

i antagningen till högre studier, att alla som vill komma in på en utbildning i så stor utsträckning som möjligt ges tillgång till denna. Självklart ställer detta krav på ökade resurser till universitet och högskolor så att undervisningen inte försämras. Det ställer också krav på en förbättrad syo-information och ökad praktik på såväl grundskola som på gymnasium. Särskild behörighet till universitets- eller högskolestudier används alltför ofta som ett sätt att bakvägen sälla bland de sökande. Därför måste särskild behörighet i urvalssyfte motarbetas. I vissa fall - som till exempel då en utbildning är mycket dyr att anordna, eller när ett orimligt antal elever väljer samma utbildning - måste ett urval ändå ske. De urvalskriterier vi finner lämpliga är kön, arbetsmarknadserfarenhet, intresse, antagningsprov och i sista hand lottning. De prover som används skall vara utformade så att resultatet redovisar de kunskaper och färdigheter man har och som sedan behövs för utbildningen. Eftersom alla antagningssystem på olika sätt är orättvisa är det viktigt att det finns flera vägar in på varje utbildning. Vi ser det dock som ett rättvisekrav att det finns ett översiktligt system för vilka behörighets- och antagningsregler som får användas. Därför kräver vi att riksdagen fastställer vilka krav och regler som skall användas för olika utbildningar.

Ung Vänster kämpar för

- att betygen avskaffas.
- att riksdagen skall fastställa centrala antagningsregler.

Studieekonomi

Alla skall ha ekonomiska möjligheter att studera. Både grund- och gymnasieskolan måste vara kostnadsfri och det får inte vara plånbokens tjocklek som avgör vilka som väljer att studera vidare. Ung Vänster motsätter sig å det starkaste att en del skolor tar ut avgifter för skolmat, kopiering, friluftsdagar och annat. Det är ett hot mot den jämlika skolan och rör sig ofta om så stora summor att det innebär betydande försämringar för låginkomsttagarfamiljers ekonomi. Ung Vänster kräver att barn- och studiebidraget höjs till 1125 kronor (1997), utbetalas 12 månader per år och i fortsättningen höjs i takt med inflationen. Det är inte rimligt att gymnasie- och ofta också högstadieelever tvingas arbeta extra under kvällar och helger för att klara sig. De elever som av olika anledningar inte bor hemma skall få ytterligare bidrag, som är olika beroende på föräldrarnas inkomst, för att klara hyra och uppehälle.

Ung Vänster arbetar på sikt för att alla studerande över 18 år skall få studielön. Det skall gälla för alla eftergymnasiala utbildningsformer. Vi menar att studielön är det enda sättet att ta allas rätt till en bra utbildning på allvar. Ett av de vanligaste skälen för arbetarungdomar att idag inte studera vidare är risken att bli skuldsatt. En investering i studielön åt de som studerar måste också på sikt anses vara ekonomiskt såväl som socialt gynnsamt, både för de studerande och för samhället. Det skulle betyda större möjligheter för studenten att få en vettig utbildning och öka dennes förmåga till aktivt deltagande i samhällslivet. Samhället skulle gynnas genom en välutbildad befolkning och genom att kunskapen i samhället ökar, vilket är bra inte minst för fördjupningen av demokratin. Totalbeloppet skall vara detsamma som dagens (1996 var det 6864 kronor) och skrivs upp med inflationen. Den första terminen man studerar med studielön skall bidrag/lån utgå på samma sätt som idag, men efter avklarade poängkrav så omvandlas lånet och bidraget till lön. Det är viktigt att lönen också beskattas och är a-kasse-, sjukförsäkrings-, och pensionsgrundande. Vi ser det också som ett led i kampen för utjämnade löneskillnader, eftersom många höginkomsttagare idag använder sina stora studieskulder som ett argument för högre löner. Ung Vänster kämpar för och ser idag varje höjning av bidragsdelen och förbättringar i lånesystemet - som till exempel räntefria lån, avskrivningsrätt den dag man går i pension och låginkomsttagarskydd - som steg i riktning mot ett studielönesystem. Vi avvisar alla tankar på ett system där bidragets storlek skulle göras beroende av antal avklarade poäng. Ett sådant "peng per poäng-system" riskerar att innebära en prioritering av enkla kunskaper och står motsättning till det som skall vara universitetets och högskolans mål - att skapa kritiska och ifrågasättande studenter. Det krav som idag finns på 30 avklarade poäng per år är fullt tillräckligt.

Ung Vänster kämpar för

- en avgiftsfri skola.
- att högskoleprovet inte skall vara avgiftsbelagt.
- att barn- och studiebidraget höjs till 1125 kronor (1997).

- att alla studerande över 18 år får studielön för eftergymnasiala studier.
- nej till peng per poäng.

Privatskolor

Ung Vänsters kamp för alla elevers rätt till en likvärdig utbildning kan bara bli verklighet om skolan kontrolleras demokratiskt av hela samhället. Därför kan vi aldrig acceptera privata skolformer som ett alternativ till den kommunala. I debatten används ofta den förskönande benämningen friskolor. Ung Vänster har valt att genomgående använda begreppet privatskolor på alla skolor som inte bedrivs offentlig regi. Privatskolorna motverkar strävan att alla elever skall få en likvärdig utbildning. De bidrar till segregation. Men detta betyder inte att allt som på något sätt har att göra med privatskolor är genomruttet. Bland annat har den kommunala skolan en del att lära av alternativa pedagogiska former som Montessori och Waldorf. Ung Vänster anser att alternativa former av pedagogik skall ha en naturlig plats inom det kommunala skolväsendet eftersom alla inte lär sig på samma sätt. En av orsakerna till att så inte har skett i någon större utsträckning är att många nya idéer och pedagogiska alternativ har överförts till det privata skolsystemet istället för att förändra den kommunala skolan.

De svenska privatskolorna kan efter sina syften delas upp i fyra huvudgrupper:

1. *De som anser sig ge en bättre utbildning, med bättre lärare, bättre undervisningsformer och inte att förglömma: ett bättre rykte.*
2. *De som av religiösa eller ideologiska skäl erbjuder ett alternativ till den kommunala skolan.*
3. *De som med alternativ pedagogik erbjuder ett alternativ till den kommunala skolan.*
4. *Företagsskolor, som erbjuder en direktutbildning med färdig väg in i företaget efter genomförd utbildning.*

Argumentationen för den privata skolan handlar ofta om valfrihet, att alla fritt skall få välja den utbildning de vill ha. Men i praktiken betyder denna valfrihet bara frihet att välja för dem som har råd med den, eller de som har föräldrar som engagerar sig i sitt barns utbildning. Privatskolan leder till segregation, en uppdelning av elever i rika och fattiga, där de rika får tillgång till en »bättre« utbildning. Att privatskolor inte behöver stå för till exempel hemspråksundervisning, skolskjuts eller skolhälsovård stänger också ute vissa grupper av elever. Ung Vänster anser att utbildning skall ske i offentlig, demokratisk regi. Vi vill införliva privatskolorna det offentliga skolsystemet och arbetar därför för att de privatskolor som finns idag inte skall få statligt eller kommunalt stöd och att de skall förbjudas att ta ut avgifter. Dessutom skall de använda samma urvalsregler som den kommunala skolan.

Ung Vänster kräver att skolpengssystemet omedelbart skall avskaffas eftersom det bidrar till en kraftig ökning av segregationen på skolorna. Skolpengen grundar sig på att skolor är olika bra, att dessa olikheter skall bestå och på att alla skall ha frihet att få välja sin skola. Systemet med betalning efter antalet elever är oacceptabelt och visar bara än en gång att kvantitet går före kvalitet. Elever har inte samma behov och kostar inte exakt lika mycket. Ung Vänster tror på den så kallade grannskapsprincipen, där eleverna garanteras en bra skola i sin närhet. Den konkurrens om elever, skolor sinsemellan, som skolpengssystemet bidrar till skapar en situation där skolor tvingas lägga ner tid och pengar på marknadsföring istället för att ägna sina resurser åt pedagogiskt utvecklingsarbete. Vi menar dock att kommunerna även i fortsättningen ska ge elever möjlighet att av särskilda skäl ansöka om att få gå på en annan skola än den de blivit placerade i.

Ung Vänster kämpar för

- att all skolverksamhet skall drivas i offentlig regi.
- att den alternativa pedagogiken skall få plats inom den kommunala skolan.
- att skolpengssystemet avskaffas.

Datoranvändning i skolan

Samtidigt som användningen av datorer blir allt mer omfattande i vårt samhälle i takt med teknikens och produktionens framsteg, så blir den det också i skolan. Den senaste tiden har omfattande satsningar gjorts runtom i landet för att få in datorer i skolan. Det talas mycket om satsningar på IT, informationsteknik. Ung Vänster ser detta som något positivt, men insatserna är otillräckliga. En utökad användning av datorer för kunskaps- och informationsökning för också med sig krav på ett kritiskt sållande av information. Ung Vänsters krav på en kritiskt granskande inställning i skolan blir än mer aktuellt när datorn gör sitt inträde i skolan som kunskapsförmedlare. Det får inte heller bli så att resurser för att genomföra dessa satsningar tas från den ordinarie skolverksamheten. En utökad verksamhet kräver också en ökad tilldelning av resurser. Skolan är idag det forum för att lära sig datoranvändning som omfattar flest människor.

På många skolor sker datorsatsningar på bekostnad av framförallt skolbiblioteken, vilket är mycket olyckligt. Böcker är ett viktigt redskap i många kunskap- och livsprocesser vilket inte så lätt ersätts av en datorskärm. Om inte insatser sätts in kommer vi att få ett ännu mer utbredd klassamhälle där även datorkunskaperna segregeras då det främst är arbetarklassbarn som saknar datorer i hemmet. Ett annat stort problem är att datorvärlden är så mansdominerad att kvinnor har svårt att passa in. Kampen mot mans- och klassamhället innefattar i dagens samhälle kravet på utökad datoranvändning i skolan.

Ett av de allvarigaste problemen med ökad internetanvändning, är risken för en krympning av elevernas perspektiv. Idag och inom överskådlig framtid går det bara att få kontakt över internet med ett fåtal skolor som har tillräckliga resurser att köpa in utrustningen. Detta medför att elevernas världsbild riskerar att krympa till de rika delarna av i-världen.

Ett annat allvarligt problem med dagens datorundervisning är att den oftast är helt skild från den ordinarie undervisningen. Datorn blir ett självändamål - inte ett redskap. Lärare måste få ordentlig, fortlöpande utbildning i datorundervisning och datoranvändning så att datorundervisningen inte separeras från den ordinarie undervisningen som ett enskilt ämne, utan blir något naturligt inom alla ämnesområden.

Ung Vänster kämpar för

- att datorundervisningen integreras i den ordinarie ämnesundervisningen.
- att större resurser ges för skolans datorbehov.
- att alla lärare ska få en ordentlig och fortlöpande datorutbildning.

Internationalisering och studier utomlands

Den senaste tidens utveckling med en ökad internationalisering av utbildningen och större möjligheter till att studera utomlands på flera nivåer ser Ung Vänster som något positivt. Att ta del av andra kulturer och samhällen är en möjlighet till utveckling för många elever och studenter. Det är också ett sätt att arbeta för en större öppenhet och förståelse i det svenska samhället.

I Ung Vänster är vi dock väl medvetna om de problem som internationaliseringen medför ur ett klassperspektiv. Med dagens kostnader finns det ingen möjlighet för alla att studera utomlands. Risken kan då bli att utlandsstudier blir förbehållet de som kommer att styra.

Ung Vänster ifrågasätter dessutom den inskränkthet som alltför ofta begränsar det internationella perspektivet. Internationalisering handlar alltför mycket om EU och det är också dessa länder vi främst har studieutbytesprogram med. Givetvis skall denna möjlighet finnas kvar men världen är större än EU.

Också andra världsdelar måste in i undervisningen på ett mer aktivt sätt. Sverige måste skaffa sig studieutbyte även med dessa delar av världen.

Ung Vänster kämpar för

- att utöka kontakten och studieutbytet med hela världen.

Den högre utbildningens roll

Den högre utbildningen inom universitet och högskolor var från början enbart riktad till överklassen. Det handlade om att den härskande klassen säkrade sin maktställning och återskapade sin kultur i generation efter generation. Så är det i mångt och mycket fortfarande. Ännu idag är det betydligt vanligare att en student har sitt ursprung i den svenska överklassen eller mellanskikten än i arbetarklassen. I den akademiska världen råder fortfarande ofta en unken och instängd stämning. Titlar, traditioner och vanor med tydlig borgerlig och manlig prägel dominerar mycket också idag.

Samtidigt är också den högre utbildningen hemvist för en omfattande vetenskaplig forskning, ett forum för kritisk debatt och analys av historien och samtiden. Det finns radikala krafter som för en kamp mot reaktion²⁵ och konservatism²⁶. Vänsterns uppgift är att med full kraft stödja och arbeta med de krafter som vill forma den högre utbildningen till en mötesplats för alla människor, till en kraft som vill omforma samhället och göra det öppnare och mer demokratiskt.

Social och könsmässig snedrekrytering²⁷

Till den högre utbildningens absolut allvarligaste problem hör den sociala och könsmässiga snedrekryteringen. Många arbetarungdomar har ingen studievana med sig hemifrån, har fått sitt självförtroende försämrat tidigare under skolgången och känner inte igen sig i den främmande miljö som den akademiska världen utgör. Även invandrare är underrepresenterade på universitet och högskolor.

För att så långt det är möjligt inom detta samhällssystem komma till rätta med den sociala snedrekryteringen är det viktigt att det övriga skolsystemet inte förstärker de skillnader som klassamhället skapat, att det finns flera olika vägar till vidare studiet, och att det skapas ekonomiska möjligheter för alla att studera, utan risk för skuldsättning. Det är viktigt att alla som vill skall kunna studera vidare. Samtidigt är det viktigt att minska de osynliga spärrar som finns inom de akademiska världen vid till exempel antagning till forskarutbildning. Den högre utbildningen måste även komma närmare samhället i övrigt.

Den könsmässiga snedrekryteringen visar sig tydligt under studierna vid universitet och högskolor. Ju högre upp i hierarkierna²⁸ man kommer desto mer dominerar männen. Mindre än en tiondel av landets professorer idag är kvinnor! Det är ett fullständigt oacceptabelt förhållande, och för att bryta det måste stödet till kvinnoforskningen ökas, genusperspektivet genomsyra all undervisning och kvinnliga förebilder uppmuntras. Ung Vänster anser också att så kallad positiv särbehandling vid tjänsteställning är ett rimligt krav. Det betyder i det här fallet att vid lika eller likvärdiga meriter²⁹ skall en kvinna få tjänsten. Positiv särbehandling är inte en lösning på problemet men ett medel för att nå en bättre könsfördelning på högskolor och universitetet.

Ung Vänster kämpar för

- att den sociala och könsmässiga snedrekryteringen bryts.
- studielön för studerande över 18 år på eftergymnasiala studier.
- ökad satsning på kvinnoforskning.
- att genusperspektivet skall genomsyra all undervisning.

²⁵ *reaktion* (av reaktionär) bakåtsträvande rörelse.

²⁶ *konservatism* samhällsbevarande rörelse.

²⁷ *snedrekrytering* rekrytering till yrke eller utbildning där vissa grupper under- eller överrepresenteras.

²⁸ *hierarki* stark rangordning.

²⁹ *merit* kvalifikationer som till exempel betyg och liknande.

- positiv särbehandling vid tjänstetillsättning på universitet och högskolor.

Marknadsstyrning

De senaste åren har storfinansens makt över den högre utbildningen ökat. Det är tydligt att företagens krav på ökade vinster ställer ökade krav på specialsydda och alltmer avancerade utbildningar. Det är inte ovanligt med sponsring³⁰ av utbildningar, reklam för företag på brevpapper och artiklar som används på universitet och högskolor. Så kallad uppdragsutbildning där ett företag, eller en organisation, köper en hel kurs eller platser på en utbildning är idag mer regel än undantag på de flesta institutioner.

På allt fler håll höjs också röster för att bryta loss utbildningar och hela högskolor från staten. Till exempel Chalmers Tekniska Högskola och Jönköping International Business School drivs idag i stiftelseform och storfinans³¹ utövar ett avgörande inflytande över utbildningarna. I universitets- och högskolestyrelser, och också i alltfler andra beslutande organ sitter också representanter för storfinans med. Ung Vänster tar kraftigt avstånd från arbetsköparnas inflytande över den högre utbildningen. Utbildningens uttryckta målsättning - att skapa kritiska, ifrågasättande och välutbildade människor - är helt enkelt inte förenlig med kapitalisternas kortsiktiga vinstintresse och krav på likformighet och passivitet.

Utbildningen måste försvaras mot kapitalismens utnyttjande! Man biter inte den hand som föder en. Därför måste arbetsköparnas sponsring och uppköpande av utbildningar stoppas. Att så kallad uppdragsutbildning dessutom innebär att vissa har möjlighet att gå före i antagningskön är bara ytterligare ett starkt skäl till att inte tillåta det. Utbildningssystemet är en viktig del av den samhälleliga utvecklingen. Därför är det av avgörande betydelse att alla människor har inflytande över utbildningen i ett demokratiskt samhälle. De utbildningar som drivs i stiftelseform eller annan privat regi skall därför snarast återtas av staten. Tills så sker kräver Ung Vänster att dessa utbildningar åtminstone förbinder sig att följa gällande högskolelag och högskoleförordning som man nu skrivit bort i stiftelsegrunden. Det är helt oacceptabelt att en del människor i dagens Sverige är att betrakta som rättslösa under sin utbildning! Vidare menar Ung Vänster också att det är orimligt att representanter för kapitalismen sitter med i de organ som beslutar över hur den högre utbildningen skall utformas. Vi kräver att alla beslutande organ inom utbildningsväsendet stängs för arbetsköparnas representanter.

Ung Vänster kämpar för

- nej till företagssponsring och uppdragsutbildning.
- att staten återtar stiftelsehögskolorna.
- att näringslivet utestängs från alla beslutande organ.

Studentinflytande

Studenternas inflytande över den egna vardagen måste stärkas. Idag är det bara ett fåtal studenter som engagerar sig för att påverka sin utbildning. Detta beror dels på att studentkårerna³² runt om i landet ofta är mer intresserade av att fixa fester och spex än att agera som en facklig organisation och dels på att många känner att de inte har någon möjlighet till påverkan. Ung Vänster kräver en ökning av antalet studentrepresentanter i institutions-, fakultets- och universitets/högskolestyrelser och vi kräver studenternas rätt att utse skyddsombud med samma rättigheter som på andra arbetsplatser.

Det är också viktigt att landets studentkårer tar sitt ansvar som studenternas fackliga organisation på större allvar. På många håll är deltagandet i kårvalen idag mindre än 20 procent, ett tecken på att det kåren sysslar med inte uppfattas

³⁰ *sponsring* finansiering, stödande.

³¹ *storfinans* de stora privata kapitalägarna.

³² *studentkår* studentförening.

som intressant för flertalet studenter. Med en tydligare prioritering av frågor som studentinflytande, utbildningsbevakning, jämställdhetsfrågor och av lokala fackliga frågor som undervisningens innehåll, kurslitteratur och kursutvärderingar skulle studentkårerna kunna ta tillvara det engagemang som finns hos studenterna.

Ung Vänster är motståndare till kår- och nationsobligatoriet³³, som innebär att man som student är tvingad att vara med i en studentkår och ibland i en nation. Vi vill avskaffa kårobligatoriet³⁴ av bland annat principiella skäl. Det skall stå var och en fritt att välja att inte vara med i en förening. Dessutom tror vi på möjligheten att bygga en mer slagkraftig studentrörelse utan ett obligatoriskt medlemskap, vilket för oss är det avgörande argumentet. Den som frivilligt ansluter sig till en organisation är både mer medveten om vad denna står för, och mer intresserad av att själv delta för att påverka sin utbildning.

Det skapas också ett tryck på kårerna att faktiskt syssla med det som studenterna uppfattar som viktigt. Så har fackföreningsrörelsen byggts upp, och så borde studentrörelsen byggas.

Det betyder inte att vi inte inser att det kan finnas problem med ett för snabbt avskaffande av kårobligatoriet. Ett avskaffande förutsätter också att kårerna garanteras ekonomiskt stöd från staten.

Ung Vänster kämpar för

- att studentrepresentationen i institutions-, fakultets- universitets- och högskolestyrelser utökas.
- att göra studentkårerna till studenternas fackliga organisationer.
- att kår- och nationsobligatoriet avskaffas.
- att statligt ekonomiskt stöd ges till kårerna.

Folkhögskolan

Folkhögskolan utgår från den folkbildningstradition som utvecklats av arbetarrörelsen och de andra folkrörelserna. Den saknar centralt fastställd läroplan och har som uppgift att främja allmän medborgerlig bildning. De flesta folkhögskolor fungerar både mer demokratiskt, mer verklighetsbundet och utgår mer från elevernas erfarenheter än andra utbildningsformer. Eftersom vi i Ung Vänster kämpar för en betygsfri skola motsätter vi oss folkhögskolans omdöme som i praktiken är ett betyg.

Idag nedvärderas ofta folkhögskolorna. Därför kräver vi att folkhögskolan som utbildningsinstrument skall likställas den kommunala skolan. Folkhögskolan skall kunna fungera som en infart till universitet och högskola.

Den särart som folkhögskolan står för vill vi i Ung Vänster värna om, både som ett alternativ och som ett komplement till den kommunala skolan. Folkhögskolan har i första hand haft som uppgift att ge många en möjlighet att kompensera brister i sin skolutbildning och lägga grunden för yrkesutbildning. För många sämre lottade har ofta folkhögskolan setts som en andra chans att få en högre utbildning. Förklaringen ligger till stor del i intagningen. De flesta folkhögskolor tar ofta in elever på alternativa urvalskriterier som till exempel intervjuer, kvoteringar och lottning. Ett hinder för många folkhögskoleelever är ekonomin. Särskilt för de som är under 20 år, eftersom de idag inte är berättigade till studielån och studiestöd. För att alla skall få chansen att gå i folkhögskola måste bidragsdelen på studiemedlen höjas kraftigt och samma rättigheter ges till elever som är under 20 år. På sikt krävs studielön. SFEF, Sveriges Folkhögskoleelevers förbund, är folkhögskoleelevernas fackliga organisation och skall få facklig förhandlingsrätt.

Ung Vänster kämpar för

- att all utbildning skall bli betygsfri.
- att SFEF skall få facklig förhandlingsrätt.
- studielön för studerande över 18 år vid eftergymnasiala studier.
- att folkhögskolans status som utbildningsinstrument skall höjas.

³³ *nation* studentsammanslutning inom studentkår som sysslar främst med bostäder och student-social verksamhet.

³⁴ *obligatorisk* tvunget, ett måste.

Vuxenutbildning

Ung Vänster delar inte den syn på utbildning som dominerar samhället av idag, med utbildning åt de unga och arbete åt de äldre. Vi anser att det i framtiden kommer att vara en självklarhet för alla människor, oavsett ålder, att skaffa sig nya kunskaper. Hela livet kommer arbete att varvas med studier. Det kan gälla antingen fortbildning inom ett yrkesområde eller bildning för den personliga kunskapsförstärkningen. Idag är detta endast praktiskt möjligt för personer med en god ekonomi, vilket är ett allvarligt problem. Ett annat hinder för jämlikheten är de betyg eller omdömen som idag finns på de flesta vuxenutbildningar. Därför är Ung Vänster naturligtvis också för en betygsfri vuxenutbildning.

Vuxenutbildningen används idag främst av människor, som av olika skäl inte har skaffat sig en »tillräcklig« utbildning i sin ungdom. Men nu höjs hela tiden kunskapskraven på arbetsmarknaden och det krävs oftast minst gymnasiekompetens för att få ett arbete. Detta i kombination med att många går ut skolan med läs- och skrivsvårigheter ställer höga krav på vuxenutbildningen. Därför måste speciella krav och högre anslag ställas till förfogande för till exempel Komvux och Grundvux för att tillgodose dessa elevers behov. ECO, Elevkårernas centralorganisation, skall få facklig förhandlingsrätt.

Ung Vänster kämpar för

- att alla människor skall ha ekonomiska möjligheter till en bra utbildning.
- att alla skall få ekonomisk möjlighet till utbildning upp till minst gymnasienivå.
- att förbättra pedagogiken på Komvux och Grundvux.
- att arbete skall kunna varvas med studier genom hela livet.
- att all utbildning skall vara betygsfri.
- att ECO skall få facklig förhandlingsrätt.

KUNSKAP ÄR MAKT. Därför är det ingen lätt sak att förändra det svenska skolsystemet som speglar de maktförhållanden vi har i det kapitalistiska samhället. De som har makten i samhället har också makten över skolan. Kampen för en demokratisk skola är en del i kampen mot marknadens och storfinansens ekonomiska diktatur och en kamp för en fördjupad demokrati även på andra håll i samhället.

Ung Vänsters kamp är en del av arbetarrörelsens kamp för ett socialistiskt Sverige, där produktionen styrs av människans behov, och inte av vinstbegär, där folket har den avgörande makten över ekonomin och där samhällets grundvärderingar handlar om solidaritet, rättvisa och jämlikhet. I detta samhälle, det socialistiska samhället, kan en skola skapas som möjliggör en likvärdig utbildning för alla elever.

Ung Vänster tar upp kampen för en skola där man lär sig kritiskt tänkande, kollektivt arbete och hur man inhämtar kunskap och ser helheter. På så vis kan eleverna bilda sig en egen åsikt och förstå hur samhället fungerar. Vi vill utforma ett utbildningssystem utan återvändsgränder, där varje ämnesval skall kunna ändras. Vi vill skapa en skola där kunskapsnivån kraftigt höjs för samtliga elever. En skola där varje människas speciella egenskaper tas tillvara. I kollektivet utvecklas varje människas egen styrka och bidrar till kollektivets styrka. Ung Vänster vill ha en skola med omfattande allmänbildning, en vetenskapligt grundad världsbild och en verklig förening av teori och praktik. Det samhälle och den skola vi eftersträvar i Ung Vänster kräver att vi idag tar upp kampen för det kommunistiska, klasslösa samhället.

Ordförklaringar
